

Adrianus (Janus) van Heerbeek is geboren op 11 maart 1918 in Diessen. Hij was de zoon van Adrianus van Heerbeek en Josepha Soetens. Hij had een broertje en een zusje.

Janus werd actief binnen de Jonge Wacht. De Jonge Wacht was één van de jeugdorganisatie van de Katholieke kerk. De Jonge Wacht was niet aangesloten bij de Nationale Padvindersraad of onderdeel van de Katholieke Verkenneren. In 1940 zocht rector Diels van het Theresiaklooster leiders voor een nieuw op te richten jeugdbeweging voor jongens van 12 tot 17 jaar. Hij vroeg de Diessense jongemannen Janus van Heerbeek, Gust de Vries, Toon van Nieuwkuijk, Janus Hendriks en Jan Klein Gunnewiek, allemaal vrienden van elkaar. Zij zeiden ja en daarmee werden ze de oprichters van een afdeling van De Jonge Wacht, de landelijke katholieke jeugdbeweging van die tijd. Het leek op de verkennerij, maar op een wat lager pitje. Ze trokken er elke zondag op uit met de jeugd, het veld en de bossen in als het maar enigszins weer was. Zo gingen ze in mei te voet naar de Oirschotse kapel, ze bouwden uitgebreide kerst- en paasgroepen in het patronaat. Tussendoor hield rector Diels zijn pastorale gesprekjes voor de groep. Op 8 juni 1941 werden een aantal nieuwe Jonge Wachtleden geïnstalleerd. Bij deze gelegenheid werd een foto gemaakt voor het patronaatsgebouw. Er waren ook leiders uit Hilvarenbeek te gast, onder wie Jan Naaykens en Eugène van der Heijden.

In het eerste bezettingsjaar konden verschillende jeugdverenigingen doorgaan met hun activiteiten, ook al kwamen er steeds meer beperkingen. Op 2 april 1941 verbood de bezetter Scouting en ruim twee maand later, op 17 juni, werd ook de Jonge Wacht formeel verboden. Tot en met oktober 1941 is de Jonge Wacht in Diessen nog actief geweest.

In de nacht voor Koninginnedag 1941 (dat was toen nog 31 augustus) trokken Gust de Vries, Toon van Nieuwkuijk en Janus van Heerbeek er na spertijd op uit, om met geschilderde leuzen hun woede te uiten op de Duitse bezetters en de landverraders van de NSB.

Op 28 september 1941 gingen de leden van de Jonge Wacht nog samen naar Mierlo's bos (Diessens Broek) waar een groepsfoto werd gemaakt.

Toon werd in Diessen gezien als de centrale figuur in het lokale verzet. In juli 1943 vroeg iemand hem: *“Toon kun je me aan een paar adressen helpen voor onderduikers. Er zitten er een paar bij mij thuis, maar daar kan ik ze niet houden”*. Hij vroeg of Toon onderduikers wilde plaatsen en als contactpersoon optreden tussen onderduikers en verzetsbeweging. Er waren heel veel mensen, die door de Duitsers werden gezocht. De studenten, die de loyaliteitsverklaring niet hadden getekend, de mannen tussen 18 en 35 jaar, die zich niet hadden gemeld voor registratie of die een oproep voor tewerkstelling in Duitsland hadden genegeerd, de naar Duitsland weggevoerden, die clandestien waren teruggekomen, enz. Om te voorkomen dat ze van hun bed werden gelicht, sliepen de meeste gezochten niet thuis. Stedelingen probeerden bij familie op het platteland een onderduikplek te vinden. Het aantal stedelingen, dat relaties had op het platteland was echter veel te klein om alle onderduikers aan onderdak te helpen. Als gevolg daarvan ontstonden er op vele plaatsen initiatieven tot hulpverlening. De verzetsbeweging bundelden de initiatieven en zochten contactpersonen op plaatsen, waar dat nodig was. Zo groeide geleidelijk aan de landelijke organisatie voor onderduikers, genaamd L.O., de grootste ondergronds werkende organisatie die er in de bezettingstijd is geweest. Aanvankelijk zorgde ze voor plaatsing van onderduikers, maar later werd ook de distributie van levensmiddelenkaarten en van (meestal vervalste) verblijfspapieren, zoals persoonsbewijzen en ausweizen met succes ter hand genomen, als mede het beschikbaar stellen van kostgelden, enz.

In Diessen en Baarschot gingen Janus van Heerbeek en Toon van Nieuwkuijk aan de slag. In eerste instantie was het de bedoeling dat Janus de Beerzen voor zijn rekening zou nemen. Hij hielp daarom overal waar het nodig was. Toen hij gevraagd werd, verzorgde hij al een groepje officieren, dat hij op de Biest had ondergebracht. Aanvankelijk was het de bedoeling om tot een uitwisseling van onderduikers te komen, waarbij de dorpen uiteraard meer op te nemen dan af te leveren zouden krijgen. In het begin viel het niet mee om adressen te vinden. De angst voor eventuele gevolgen was daar de oorzaak van. Maar op een gegeven moment lukte het steeds beter. In de zomer van 1944 was het aantal onderduikers in Diessen opgelopen tot 1 op 5.

Op 24 september 1944 is de bevrijding nabij. Diessen wordt beschoten door Engelsen en de kerk wordt zwaar beschadigd. Diessen wordt frontgebied en zal dat 5 weken blijven tot de bevrijding van Tilburg op 27 oktober. De Duitsers hebben de 12 dagen tussen Dolle dinsdag en Market Garden goed benut en zijn erin geslaagd de chaotische terugtrekkende troepen te hergroeperen.

Na de bevrijding werd de Jonge Wacht niet opnieuw opgericht, maar het jeugdwerk ging door als Jong Nederland. Er werd ook een verkennersgroep opgericht onder leiding van Janus van Heerbeek en Jozef de Vries, een broer van mede Jonge Wachter Gust de Vries.

Janus trouwde met Nelly Schilders. Hij is overleden op 6 februari 2001 in Tilburg en werd begraven in Helvoirt.

Meer informatie

[Registratie Adrianus van Heerbeek op 11 maart 1918 te Diessen » Open Archieven](#)

[Installatie leden "Jonge Wacht" 1941](#)

[bidprentje Janus van Heerbeek op 6 februari 2001 te Tilburg » Open Archieven](#)

[Foto's van Diessen, Haghorst, Baarschot in de oorlogsjaren – Oorlog en vrijheid](#)

[Hilvarenbeek](#)

[De Jonge Wacht in het Diessens Broek 1941](#)

[Algemene info | Jongnederlanddiessen](#)

[Diessense verkennersgroep in Oirschot, 16 mei 1948.](#)

Foto van de Diessense verkennersgroep (16 mei 1948), genomen in Oirschot op een brug over het Wilhelminakanaal.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.